

Neúspěšný pokus o návštěvu hrobu Jana Palacha ve Všetatech
dne 21. ledna 1989.

Dne 21.1.1989 jsem se rozhodl navštívit hrob Jana Palacha ve Všetatech v rámci celonárodní pietní poutě. Odjížděl jsem v 9,01 z nádraží v Praze - Vysoanech. Postupně s přibývajícími cestujícími se zvyšoval i počet uniformovaných příslušníků VB a Sboru nádražní ochrany. Před příjezdem vlaku kontrolovali amatérsky některé cestující zejména mladé lidi. Neviděl jsem, že by v té době někoho zadrželi. Po příjezdu vlaku spolu s cestujícími někteří příslušníci nedli též. Během cesty prakticky na všech nádražích po trati Praha-Všetaty byla vždy skupina policie, mnohde se psy.

Po příjezdu do Všetat v 9,53 byl na nádraží větší počet příslušníků, kteří nám však nebránili v cestě do Všetat. My starší jsme byli pouštěni bez okolků, mladí lidé se však daleko nedostali. Bylo nás několik menších skupinek náhodě se sešlých poutníků, kteří jsme se trousili do města. Na křižovatkách stály lídky VB ve větším počtu a městem procházeli policisté ve skupinách dvou až tři příslušníků. U asi MěNV ve Všetatech bylo zaparkováno asi 20 osobních automobilů převážně s pražskými poznávacími čísly. Takže jsme věděli, že zde sídlí akýsi štáb policejních jednotek, které mají zabránit návštěvě hrobu Jana Palacha. Ve Všetatech bylo prázdko, neboť v předcházejících dnech bylo prý vyhlášeno i rozhlasem, aby si lidé nakoupili už v pátek a v sobotu aby se raději zdržovali doma. Přesto v některých otevřených oknech se vykláněli občané města ochotně na dotaz sdělili, kde se nachází hřbitov s nebohým Janem. Po cestě k hřbitovu, který se nachází asi půl kilometru za Všetaty směrem na Nedomice, večery nás tam i zpět předjížděly policejní vozy.

Již z dálky bylo vidět zaparkované dva automobily, před vchodem do hřbitova tak, aby se mezi nimi nedalo projít. Mimo to tam stály ještě další policejní vozy a asi 15 příslušníků VB a další civilové. Hřbitov je situován tak, že při příchodu od Všetat je po pravé straně starý hřbitov a urnový háj, kde spočívá urna Jana Palacha, který byl zpopelněn a převezen z Prahy proti vůli své matky, je po levé straně cesty na Nedomice. Před vchodem do urnového háje na malém mostku byla zhotovena dřevěná zábrana, na níž byla cedule kde stále: Urnový háj je ve dnech 19.-23.1.1989 z technických důvodů uzavřen. Po dotazu jedním občanem z naší skupinky u hlídkujících příslušníků, zda možno vstoupit do urnového háje, bylo odpovězeno, že jenom místním občanům města Všetat je toto dovoleno. Nicméně v prostoru urnového háje se nacházeli různí civilové, jejichž počínání však nelze charakterizovat jakoby navštívili svůj rodinný hrob a věnovali se jeho údržbě. Těm pár jedinců poutníků, po krátkém zastavení pokračovalo dále v cestě do Nedomic, což jsem učinil i já, neboť se nám zdálo, že do Nedomic je stejně daleko, jako do Všetat, ale hlavně pro velkou přehluštěnost příslušníků ve Všetatech což nebudilo přílišnou důvěru u pokojných návštěvníků. Po odejítí asi 50 m k nám přirazila hlídka ve voze VB s požadavkem na jednoho návštěvníka, aby vydal cívku s filmem z fotoaparátu. Mezitím k nám dorazil další příslušník se psím a žádal nás rezolutně, abychom se vrátili, že s námi chce mluvit velitel. Ten oznámil, že viděli fotografování a aby ten dotyčný vydal film z fotoaparátu. Když mu to nešlo vytáhnout, nabídl se jeden z přihlížejících civilů, že se v tom vyzná a cívku s filmem opravdu rychle vydal. Po zjištění národně jsme byli v klidu propuštěni. Tentokrát jsme se tedy naše skupinka úplně neznámých lidí rozhodli vrátit se na nádraží do Všetat. Avšak u prvních všetatských domů nás zastavil opět ten samý velitel ze hřbitova ve voze VB a sdělil nám, že s námi chce mluvit ještě vyšší velitel a abychom počkali. Jeden z návštěvníků se otázal zda ten vysoký velitel přijede v nějakém lepším autě než s jakým jezdí on, byl však opraven že nepřijede s lepším ale prý s hroznějším autem. A opravdu po určité době nás neložili do policejního "antona" a ten nás již zavezl do Všetat asi k MěNV. Tam nás již očekával špalír civilních i uniformovaných příslušníků.

Vyšetřování se vedlo stroze, ale korektně. Na dotaz proč jsem se rozhodl navštívit hrob Jana Palacha, když nejsem ani jeho příbuzný a ani jsem ho osobně neznal a proč tedy mu chci zapálit na jeho hrobu svíčku jsem odpověděl, že v té době tak jako většina mladých lidí jsem prožíval podobné pocity jako Jan Palach a že tedy toto spříznění mne k tomu vedlo. Poté jsem byl odveden do autobusu, kde v té době již bylo šest zadržovaných. Několik autobusů stálo nadovoře i s osobními vozy. Později přijelo vozidlo typu GAZy, kde za sklem byla cedulka JM č. 12, ale řidiči byli v civilu. V autobusu nás hlídali střídavě jeden či dva příslušníci v uniformě. Prikazovali každému místník sezení tak, aby nikdo neseděl vedle sebe v sousedním sedadle a dokonce zakazovali jakýkoliv hovor i potichu. Asi k jedné poledni se náš autobus se 17 zadržovanými dal do pohybu. Předtím do něj nasedli tři příslušníci VB, ozbrojení s pendreký plus dva civilové jimž se houpaly u pasů želízka. Jak sdělili někteří zadržení byli během výslechu delší dobu filmováni. Již před tím než jsme vyjeli se hlídkující příslušníci pokoušeli zahránit hovoru dokonce i mezi manžely, které rovněž rozsedli po autobuse. Proti tomu se manželka ohradila s tím, že neexistuje zákon jenž by byl u nás vydan v němž by byl zakázán hovor mezi právoplatně sezdanými občany a že k tomu nemají právo. Na to jí řekl hlídkující příslušník dost mladý hoch: "Vždyt přece mluvíte!", čímž vlastně doznal neoprávněnost svého počínání. Autobus jel směrem na Ovčáry-Nedomice, St. Boleslav-Brandýs n. Labem, Český Brod. Na všech křižovatkách u Všetat byly silné hlídky příslušníků a nad krajem se vznášela dokonce i vojenská helikoptéra. Během cesty byli vysazováni postupně někteří cestující. Jako první vysedl otec s dítětem ve větší vzdálenosti od města, což bylo komentováno jedním příslušníkem v civilu: "Ten ať se projdou!"

Při jedné zastávce byl vyzván manžel z tohoto mladého manželského páru aby vysedl a manželka že zůstane v autobuse i nadále. Civilové, pravděpodobně příslušníci StB rezolutně prohlásili na váhavé zdráhání manžela, ať vysedne nebo použijí síly. Nabídl se jeden 57-letý pan, že vysedne místo toho manžela na tom opuštěném místě, ale nebylo mu to povoleno. Manželé s tím, aby byli roztržení odmítli souhlasit a žádali slušně, aby jim bylo povoleno vysednout společně, neboť jak řekla manželka je jejich zadržení už tak protiprávní, neboť v žádném listě ani jiném sdělovacím prostředku nikdo nevydal zákaz návštěvy Všetat a že tedy jejich zadržení je už tak protiprávní i bez toho násilného rozdělení. Civilní příslušníci chtěli násilím vytáhnout manžela z autobusu, přičemž jim pomáhali uniformovaní, kteří s pendreký významně poklešávali po sedadlech. Civilní příslušníci hrubě cloumali s manželem, a ani za pomoci uniformovaných se jim nepodařilo ho vytáhnout. Manželka, která šla ke svému manželovi byla brutálním způsobem uchopena uniformovaným příslušníkem ze zadu a byly jí zkrouceny ruce. Zvedla se však vlna odporu v celém autobuse zejména ze strany mladých lidí, kteří neohroženě tváří v tvář pendrekům se hrdlivě zastávali obou manželů a výkřiky: "Nemáte na to právo!", "Chcete bit nevinné lidi!" a "Nastákové jednání daně neplatíme!", se snažili příslušníky upozornit na jejich nezákonné počínání. Již při nastupování mi bylo vyznačeno místo hned za řidičem takže jsem měl možnost říci staršímu civilnímu příslušníkovvi StB, zřejmě veliteli této převážející eskorty, aby oba manžele nechal vysednout spolu. Byl jsem okřiknut: "Vy mlčte!" Posléze jsme odjeli z tohoto opuštěného místa aniž se příslušníkům podařilo manžele rozdělit a při příjezdu do Českého Brodu vysadili jako první nás starší na ulici. Takže jsme spěchali na nádraží, kam asi za čtvrt hodiny po nás dořazila i skupina mladých lidí z našeho autobusu, mezitím přijel můj vlak, takže jsem si ani nestačil všimnout zda v ní nechybí ten neohrožený mladý manželský pár.

V Šumperku, dne 22.1.1989

Vladimír H a j n ý
Čs. armády č. 34
787 01 Š u m p e r k